

รายงาน

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันตัว
และ สิทธิที่สามารถทำได้เมื่อเกิดภัยอันตราย

เสนอ

ดร. ณัฏพล จิตติรัตน์

จัดทำโดย

ธนุภัทร คำนวนสินธุ์	5730196321
พิมพ์ชนก นิรันดร์รุ่งเรือง	5830383421
ฐิติวัฒน์ ศักดาสุคนธ์	5935057930
วาสิตา หงษ์แสนยาธรรม	5935238130
อมรรัตน์ เอี่ยมธาดานัย	5935298830

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 3404117 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป

ภาคการศึกษาภาคปลาย ปีการศึกษา 2559

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

รายงานฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 3404117 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไปโดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาข้อเท็จจริง ของกรณีศึกษาที่พบเจอได้ในชีวิตประจำวัน โดยได้นำเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันตัวและสิทธิที่สามารถทำได้เมื่อเกิดภัยอันตราย มาวิเคราะห์และศึกษากรณีที่เคยเกิดขึ้นเพื่อให้มีความเข้าใจในเนื้อหาของรายวิชาเพิ่มมากขึ้น

ในการนี้ต้องขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ณัชพล จิตติรัตน์ ที่ได้ให้ความรู้ที่เป็นคุณประโยชน์เกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชา และ การทำรายงานฉบับนี้เป็นอย่างสูง ทั้งนี้หากรายงานฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ทางคณะผู้จัดทำขออภัยไว้ ณ ที่นี้ ด้วย

คณะผู้จัดทำ

23 มีนาคม 2560

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	1
นิยามคำศัพท์	1
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	2
การปรับใช้กฎหมาย	4
หลักเกณฑ์ของการป้องกันตัว.....	4
ความหมายของทั้ง 4 หลักเกณฑ์ข้างต้น	4
กรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้น และ ผลของกฎหมาย	7
กรณีที่สามารถอ้างถึงเจตนาป้องกันตัวได้	7
กรณีที่ไม่สามารถอ้างถึงเจตนาป้องกันตัวได้	9
การเปรียบเทียบ ระหว่าง สมควร/เกิดกว่าเหตุ.....	13
หลักเกณฑ์ของการป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมาย.....	13
แล้วแต่พฤติการณ์แห่งคดีที่เกิดขึ้น	15
การเข้าบ้านผู้อื่นยามวิกาล	16
กรณีมีผู้กระทำความผิดหลายคน	16
กรณีแกล้ง ชุ่คนอื่น หยอกล้อคนอื่น	17
กรณีตอบโต้กันไปมา	18
เมื่อเห็นคนอื่นกำลังตกอยู่ในอันตราย.....	18
ข่าวที่เป็นประเด็นทางสังคม	19
บทสรุป และ ข้อเสนอแนะ	24
แผนภาพประกอบการตัดสินใจ	25
บรรณานุกรม.....	26

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

รายวิชา 3404117 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไปมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ กฎหมายที่จำเป็น และ ควรรู้ในชีวิตประจำวัน ทางกลุ่มจึงมีความต้องการที่จะศึกษากรณีที่เป็นที่ถกเถียงทางสังคม เกี่ยวกับ กฎหมายการป้องกันตัวอย่างสุจริต จึงได้มีการจัดทำรายงานฉบับนี้ขึ้น เพื่อให้ได้ศึกษากรณีที่เคยเกิดขึ้น รวมทั้งวิเคราะห์และเปรียบเทียบ กรณีการป้องกันตัวที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ และ ไม่ได้ให้อำนาจไว้ ด้วย

นิยามคำศัพท์

สิทธิ

(๑) [สิทธิ, สิทธิ์] น. อำนาจอันชอบธรรม เช่น บุคคลมีสิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ เขามีสิทธิในที่ดินแปลงนี้. (ป., ส.) (อ. right).

(๒) (กฎ) น. อำนาจที่กฎหมายรับรองให้กระทำการใด ๆ โดยสุจริตได้อย่างอิสระ แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของคนอื่น. (อ. right).

ภัยอันตราย

[พะยะ-] (แบบ) น. ความกลัว, ของที่น่ากลัว. (ป., ส.).

[อันตราย] น. เหตุที่อาจทำให้ถึงแก่ความตายหรือพินาศ. (ป., ส. อันตราย ว่า อุปสรรคหรือภัยอันมาในระหว่าง).

รวมกันจึงหมายถึง ภัยที่เป็นความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ชื่อเสียง เสรีภาพ ทรัพย์สิน ซึ่งเป็นสิทธิของบุคคล ซึ่งภัยที่เป็นอันตรายต่อสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่กฎหมายคุ้มครองอยู่ เมื่อมีผู้ใดมาประทุษร้ายย่อมสามารถป้องกันได้

ประทุษร้าย

[ประทุสะ-] ก. ทำให้บาดเจ็บ เช่น ประทุษร้ายร่างกาย, ทำให้เสียหาย เช่น ประทุษร้ายทรัพย์สิน.

ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง

ภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในเวลาข้างหน้าอันใกล้ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงนั้นจะเริ่มและสิ้นสุดลงคือช่วงเวลาในการป้องกันได้

พอสมควรแก่เหตุ

คำว่าสมควร มีความหมายว่า ว. ควรยิ่ง, เหมาะสมยิ่ง

เมื่อรวมกับคำว่าแก่เหตุ จึง มีความหมายว่า การกระทำที่เหมาะสม สมเหตุสมผล กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ชอบด้วยกฎหมาย

คำว่า ชอบ มีความหมายว่า

- (๑) ก. ถูกต้อง เช่น คิดชอบ ชอบแล้ว
- (๒) ก. เหมาะ เช่น ชอบด้วยกาลเทศะ
- (๓) ก. มีสิทธิ์ เช่น ชอบที่จะทำได้.

ดังนั้นคำว่า ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีความหมายว่า มีสิทธิ์ที่จะกระทำได้โดยไม่ขัดต่อหลักกฎหมาย หรือ ถูกกฎหมาย นั่นเอง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 68 “ผู้ใดต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่น ให้พ้นอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด”

ในมาตรานี้มีความน่าสนใจในคำว่า

- “การประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย”
- “ป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่น”
- “อันตรายที่ใกล้จะถึง”
- “กระทำพอสมควรแก่เหตุ”

มาตรา 67 “ผู้ใดกระทำความผิดด้วยความจำเป็น

- (1) เพราะอยู่ในที่บังคับ หรือภายใต้อำนาจ ซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขึ้นได้ หรือ
- (2) เพราะเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากอันตรายที่ใกล้จะถึงและไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นใดได้ เมื่ออันตรายนั้นตนมิได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะความผิดของตนถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นการเกินสมควรแก่เหตุแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ”

มาตรา 69 ในกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ถ้าผู้กระทำได้กระทำไปเกินสมควร แก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็น หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ศาลจะลงโทษ น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ แต่ถ้าการกระทำนั้นเกิดขึ้นจากความตื่นเต้น ความตกใจ หรือความกลัว ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำก็ได้

มาตรา 62 “ ข้อเท็จจริงใด ถ้ามีอยู่จริงจะทำให้การกระทำไม่เป็นความผิด หรือทำให้ผู้กระทำไม่ต้อง รับโทษ หรือได้รับโทษน้อยลง แม้ข้อเท็จจริงนั้นจะไม่มีอยู่จริง แต่ผู้กระทำสำคัญผิดว่ามีอยู่จริง ผู้กระทำย่อม ไม่มีความผิด หรือได้รับยกเว้นโทษ หรือได้รับโทษน้อยลง แล้วแต่กรณี”

ถ้าความไม่รู้ข้อเท็จจริงตามความในวรรคสามแห่งมาตรา 59 หรือความสำคัญผิดว่ามีอยู่จริงตามความ ในวรรคแรก ได้เกิดขึ้นด้วยความประมาทของผู้กระทำความผิด ให้ผู้กระทำรับผิดชอบฐานกระทำโดยประมาท ใน กรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะว่า การกระทำนั้นผู้กระทำจะต้องรับโทษแม้กระทำโดยประมาท บุคคลจะต้องรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงใด บุคคลนั้นจะต้องรู้ข้อเท็จจริงนั้น

มาตรา 59 บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดย ประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมาย บัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ต้องรับผิดชอบแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา กระทำโดยเจตนา ได้แก่กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือ ย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น

ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือ ย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้กระทำโดยประมาท ได้แก่กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดย ปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความ ระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ การกระทำให้หมายความรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใด ขึ้นโดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วยจึงจะกล่าวถึงในรายละเอียดในหัวข้อถัดไป

การปรับใช้กฎหมาย

หลักเกณฑ์ของการป้องกันตัว

- (1) มีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย
- (2) ภัยอันตรายนั้นใกล้จะถึง
- (3) ผู้กระทำได้กระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่น ให้พ้นภัยอันตราย
- (4) การกระทำโดยป้องกันนั้นไม่เกินขอบเขต

ความหมายของทั้ง 4 หลักเกณฑ์ข้างต้น

(1) มีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย

คำว่ามีภัยอันตราย หมายถึง ภัยที่เป็นความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ชื่อเสียง เสรีภาพ ทรัพย์สิน ซึ่งเป็นสิทธิของบุคคล ซึ่งภัยที่เป็นอันตรายต่อสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่กฎหมายคุ้มครองอยู่ เมื่อมีผู้ใดมาประทุษร้ายย่อมสามารถป้องกันได้

(2) ภัยอันตรายนั้นใกล้จะถึง

ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงนั้นจะเริ่มและสิ้นสุดลงคือช่วงเวลาในการป้องกันได้ การอ้างป้องกันจึงเริ่มตั้งแต่ภัยอันตรายนั้นใกล้จะถึง รวมถึงตลอดระยะเวลาที่ภัยนั้นได้มาถึงตัวผู้รับภัยแล้ว ก่อนที่ภัยอันตรายนั้นได้สิ้นสุดลงผู้รับภัยไม่จำเป็นต้องหลบหนีภัยที่ใกล้จะถึงนั้น แม้ว่าหากหลบหนีเสียก็จะพ้นภัยก็ตาม

ตัวอย่างคำพิพากษาเกี่ยวกับ “ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 94/2492

ผู้ตายอายุ 30 ปี ร่างใหญ่กว่าจำเลย จำเลยอายุ 19 ปี ผู้ตายมีไฟฉายและมีดพกอยู่ที่ตัวก่อเหตุหลักจำเลยแล้วชักจำเลย จำเลยใช้มีดแทงสวนไปถูกผู้ตายถึงแก่ความตาย เป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ “โจทก์ฎีการับในข้อนายเล้ง เป็นผู้ก่อเหตุ แต่เถียงว่าวิสัยคนดีต้องหนี เมื่อจำเลยไม่หนีกลับแทงนายเล้ง จำเลยชอบที่จะต้องรับโทษ หากใช่เป็นการป้องกันตัวไม่โจทก์ฎีกาดังนี้ แต่ถ้าคิดกลับไปอีกทางหนึ่ง จำเลยถูกนายเล้งเหี้ยมดุด่า และข่มเหงถึงขนาดนี้แล้วเอาแต่หนี ก็แสดงความฉลาด การใช้สิทธิป้องกันตัวสมควรแก่เหตุจึงไม่มีโทษ”

คำพิพากษาฎีกาที่ 169/2504

ผู้ตายบุกรุกเข้าไปจะทำร้ายจำเลย จนถึงบ้านจำเลย จึงใช้ปืนยิงเอา เพราะถ้าไม่ยิงผู้ตายก็จะฟันจำเลย ดังนี้ ถือว่าเป็นการป้องกันชีวิตพอสมควรแก่เหตุ แม้จำเลยจะเห็นผู้ตายอยู่ก่อน และอาจหลบหนีไปได้ แต่ก็ไม่มี ความจำเป็นที่ผู้มีสิทธิครอบครองเคหสถานโดยชอบจะต้องหนีผู้กระทำความผิดกฎหมาย แม้จะเป็นการป้องกันภัยอันตรายไว้ล่วงหน้าก็สามารถทำได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 1923/2519

จำเลยเก็บของไว้ในโรงเก็บของในสวนของจำเลย ตำบลที่เกิดเหตุมีคนร้ายชุกชุม ผู้ตายกับพวกบุกรุกเข้าไปในเวลาวิกาล โดยเจตนาจะลักทรัพย์ ถูกเส้นลวดที่จำเลยชิง ปล่อยกระแสไฟฟ้าไว้ในโรงเก็บของ ถึงแก่ความตาย จำเลยมีสิทธิทำร้ายผู้ตายกับพวกเพื่อป้องกันทรัพย์สินได้ เป็นการป้องกันสิทธิพอสมควรแก่เหตุ ไม่มีความผิดแต่หากการป้องกันไว้ล่วงหน้านั้นไม่ใช่ผู้ที่เป็นผู้ก่ออันตรายขึ้นก็ไม่สามารถอ้างป้องกันได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 32/2510

ผู้ตายเรียนหนังสืออยู่ที่วัดละหาร ซึ่งจำเลยเป็นครูอยู่ ทั้งเป็นเด็กหญิงและเป็นหลานของจำเลย มีบ้านอยู่ติดกับบ้านของจำเลย เมื่อจำเลยชิงลวดเส้นเดียวและเล็กไว้ในบริเวณบ้าน และปล่อยกระแสไฟฟ้าให้แล่นไปตามลวดนั้น เมื่อเวลาจวนสว่างผู้ตายเข้าไปในเขตรั้วบ้านจำเลย และมาถูกสายไฟของจำเลยเข้าถึงแก่ความตาย ดังนี้ จึงถือไม่ได้ว่าการกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการป้องกันสิทธิของตนโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยจึงมีความผิดฐานทำให้คนตายโดยไม่มีเจตนา (คดีนี้ผู้ตายคือคนที่เข้าไปปัสสาวะแต่ถูกกระแสไฟฟ้าดูด)

คำพิพากษาฎีกาที่ 1999/2511

กรณีจำเลยใช้เส้นลวดที่ไม่มีวัตถุใด ๆ ห่อหุ้มซึ่งทางด้านบนของรั้วมีโรงภาพยนตร์ของจำเลย แล้วปล่อยกระแสไฟฟ้า 220 โวลต์ ไปตามเส้นลวดนั้น เพื่อป้องกันมิให้คนขามรั้วเข้าไปลอบดูภาพยนตร์ทางรูฝาโรงภาพยนตร์ เป็นการกระทำที่จำเลยมิได้เจตนาฆ่า แต่เจตนาทำร้ายผู้อื่น จนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 290 มิใช่กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

(3) ผู้กระทำได้กระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่น ให้พ้นภัยอันตราย เพื่อป้องกันสิทธิ

แสดงว่ามีเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุชักจูงใจเพื่อป้องกันสิทธิของตนเองหรือผู้อื่นหากขาดเจตนาพิเศษอ้างป้องกันไม่ได้ และการป้องกันต้องเป็นการกระทำโดยเจตนาเท่านั้น หากกระทำโดยประมาทจะอ้างป้องกันไม่ได้

(4) การกระทำโดยป้องกันนั้นไม่เกินขอบเขตหากเกินขอบเขต ถือว่าไม่ใช่เรื่องป้องกัน

(4.1) การป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ

หลักการสำคัญของการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ

- (1) ผู้ป้องกันได้กระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนเองหรือของผู้อื่นให้พ้นจากอันตรายนั้นด้วยวิธีทางที่น้อยที่สุดเท่าที่จำต้องกระทำตาม ทฤษฎี “วิธีทางน้อยที่สุด” ตามม.68 “ผู้ใดจำต้องกระทำ...” การกระทำโดยป้องกันนั้นต้องกระทำโดยใช้มาตรการขั้นต่ำที่สุดในการกระทำเพื่อให้พ้นภัย (Minimum standard)
- (2) ผู้ป้องกันได้กระทำโดยป้องกันโดยได้สัดส่วนกับอันตราย ตามทฤษฎี “สัดส่วน” ยกตัวอย่างเช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 873/2521

ส.ใช้ไม้เหล็ดยาว 1 ศอกตีจำเลย จำเลยใช้ปืนยิง 2 นัด ส.ตายเป็นป้องกันเกินกว่าเหตุ แม้จำเลยให้การปฏิเสธว่าไม่ได้ยิง หน้าที่โจทก์นำสืบตามฟ้อง เมื่อได้ความว่าจำเลยยิงป้องกัน แต่เกินกว่าเหตุ ศาลลงโทษและลดโทษได้

(4.2) การป้องกันเกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็นที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกัน

(4.2.1) กรณีที่ยังอยู่ไกล (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 872/2510)

จำเลยใช้ปืนยิงเด็กซึ่งส่องไฟหากที่ริมรั้วบ้านจำเลยถึงแก่ความตายโดยจำเลยสำคัญผิดว่าเป็นคนร้ายจะมาฆ่าพี่จำเลย เป็นการป้องกันเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288,69

(4.2.2) กรณีภัยที่ผ่านพ้นไปแล้วเช่น (พิพากษาศาลฎีกาที่ 1542/2509)

จำเลยกับพวกเจ้าทรัพย์ติดตามเรือที่ถูกลักไป ไปพบผู้ตายกับพวกอยู่ใกล้ ๆ กับเรือที่ถูกลักนั้น ผู้ตายใช้ปืนลูกกรดยิงจำเลย แต่ไม่ถูก จำเลยยิงผู้ตายข้างหลัง 1 นัด การที่จำเลยยิงผู้ตาย เมื่อผู้ตายหนีจากเรือไป 12 วา ปืนที่ผู้ตายใช้ยังเป็นปืนลูกกรด เป็นการกระทำเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน

กรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้น และ ผลของกฎหมาย

(1) กรณีที่สามารถอ้างถึงเจตนาป้องกันตัวได้

ในส่วนนี้จะแสดงถึงเหตุการณ์จริงที่เคยเกิดขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าการกระทำแบบใดคือ การกระทำที่กฎหมายได้วางขอบเขตเอาไว้ให้สามารถทำได้ถ้าเป็นการกระทำเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มี ความผิด

(1.1) เข้าหลักเกณฑ์ที่กฎหมายวางไว้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 919/2552 จำเลยที่ 2 เข้าไปก่อตรึง ป. หลังจากที่ถูก ป. ใช้ขวดตีที่บริเวณศีรษะ แต่ ป. ยังไม่หยุดทำร้ายโดยใช้ปากกัดที่บริเวณแขนของจำเลยที่ 2 และยังใช้มือบีบคอจำเลยที่ 2 ด้วย ย่อมเป็นการกระทำอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นสามีของจำเลยที่ 2 ย่อมมีสิทธิเข้าช่วยเหลือป้องกันจำเลยที่ 2 ให้พ้นจากภัยอันตรายอันละเมิดต่อกฎหมายนั้นได้ การที่จำเลยที่ 1 ใช้ค้อนตีศีรษะ ป. 3 ถึง 4 ครั้ง เป็นเพียงผลแตกแสดงว่าจำเลยที่ 1 ไม่ได้ตีเต็มกำลังให้ถึงตาย แต่จำเลยที่ 1 กระทำเพื่อให้ ป. หยุดทำร้ายและปล่อยตัวจำเลยที่ 2 เท่านั้น การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงเป็นการป้องกันจำเลยที่ 2 พอสมควรแก่เหตุ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1262/2553 ผู้ตายใช้มีดอโต้ไล่ฟันจำเลยมาแล้ว ต่อมาผู้ตายขับรถยนต์กระบะกลับมาที่บ้านของจำเลยอีกครั้ง โดยผู้ตายเห็นบออาวุธปืนพกของสั้นไว้ที่เอวด้านหน้า ชันบันไดไปหาจำเลยที่ชันบนและร้องท้าทายจำเลยให้เอาอาวุธปืนของจำเลยมายิงกันให้ตายกันไปข้างหนึ่ง การกระทำของผู้ตายที่พาอาวุธปืนมาท้าทายจำเลยดังกล่าวหาใช่เป็นการข่มขู่จำเลยตามที่โจทก์ฎีกาไม่ แต่ฟังได้ว่าผู้ตายมีเจตนาจะเข้ามาใช้อาวุธปืนยิงทำร้ายจำเลย จึงนับเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงตัวจำเลย แม้ ย. และ ท. ซึ่งอยู่ใต้ถุนบ้านจะไม่เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ชันบน แต่ ย. และ ท. ได้ยินเสียงดังดังโครมครามและได้ยินเสียงจำเลยร้องให้ช่วยก่อนที่เสียงปืนจะดังขึ้น อันแสดงว่าเมื่อผู้ตายขึ้นไปพบจำเลยแล้วมีการต่อสู้กัน จำเลยจึงชอบที่จะใช้สิทธิป้องกันตนให้พ้นจากภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายของผู้ตายได้ การที่จำเลยยิงปืน 2 นัด แต่ลูกกระสุนปืนถูกผู้ตายเพียงนัดเดียว เมื่อผู้ตายถูกยิงแล้วจำเลยไม่ได้ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายอีก จึงเป็นการป้องกันที่พอสมควรแก่เหตุตาม ป.อ. มาตรา 68

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10497/2553 ผู้ตายเมาสุราก่อนเหตุขึ้นก่อน โดยพูดจาทำนองหาเรื่องจำเลยเมื่อจำเลยเดินหนีไม่ตอบโต้ ผู้ตายยังเดินตามและใช้ไม้ตีจำเลยที่หลัง 1 ครั้ง แล้วผู้ตายจะใช้ไม้ตีจำเลยอีก นับเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงและไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ การที่จำเลยหันกลับมาขกผู้ตายซึ่งอยู่ในระยะประชิดเพื่อป้องกันตัวแม้จะเป็นการชกโดยแรงแต่ก็เป็นชกเพียงครั้งเดียว และเมื่อจำเลยชกผู้ตายล้มลงจำเลยก็ไม่ได้ชกผู้ตายซ้ำอีก การกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุและไม่เกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ไม่เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 68

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9276/2555 ผู้ตายเป็นผู้ก่อเหตุและวิ่งไล่ทำร้าย ร. จากโรงลิเกไปจนถึงที่เกิดเหตุ แล้วใช้มีดฟันแขน ร. จนได้รับบาดเจ็บ และถีบ ร. จนล้มลง แล้วใช้อาวุธปืนจ่อ ร. พร้อมจะยิงและพูดว่ามึงตาย อันเป็นการหมายเอาชีวิต ร. นับว่าเป็นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง จำเลยได้ห้ามปรามแล้ว แต่ผู้ตายไม่เชื่อฟัง ในสถานการณ์เช่นนั้น การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายในทันทีทันใด จึงเป็นการยับยั้งการกระทำของผู้ตาย และป้องกันชีวิต ร. ทั้งจำเลยยิงปืนเพียงนัดเดียว ถือได้ว่าจำเลยกระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานฆ่าผู้อื่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10895/2557 สาเหตุที่มีการสมัครใจทำร้ายซึ่งกันและกันในเหตุการณ์ตอนแรก สืบเนื่องมาจาก ม. กับพวกเมาสุรามาก ก่อวุ่นลูกค้าโต๊ะอื่นในร้าน จนฝ่ายจำเลยซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอยู่หน้าร้านเข้าไปพา ม. มาพูดคุยที่บริเวณหน้าร้าน เกิดการโต้เถียงและทำร้ายกัน การทำร้ายก็มีแต่การชกต่อยและใช้ไม้กระบองหรือวัตถุอื่นตีซึ่งไม่อาจทำให้ถึงแก่ความตายได้ ต่างฝ่ายต่างไม่มีเจตนาทำร้ายให้ถึงแก่ความตายและมีได้มีเจตนาฆ่าแต่อย่างใด ส่วนสาเหตุที่มีการทำร้ายกันในเหตุการณ์ตอนหลัง ก็มีแต่จำเลยที่ 1 ผู้เดียวต่อย ช. 1 ที กับตีเข้า 1 ทีเท่านั้น จำเลยที่ 2 ส. ป. และ ร. ก็ตี จ. และ ม. ก็ตี ไม่ได้ร่วมหรือถูกทำร้ายร่างกายด้วย ซึ่งการที่จำเลยที่ 1 ต่อยและตีเข้า ช. ก็เห็นได้ว่าไม่มีเจตนาทำร้ายให้ถึงแก่ความตายและมีได้มีเจตนาฆ่าแต่อย่างใด จำเลยทั้งสองพกอาวุธปืนอยู่คนละกระบอกแต่ก็ไม่เคยชักอาวุธปืนออกมาก่อน ช่วงที่ ม. แอบไปเอาอาวุธปืนจากรถกระบะ จำเลยทั้งสองกับพวกไม่รู้เห็นจึงไม่ได้ระวางตัวว่าจะถูก ม. ยิง พฤติการณ์เช่นนี้เป็นที่เห็นได้ว่าจำเลยทั้งสองไม่อาจคาดหมายได้ว่าการที่จำเลยทั้งสองกับพวกทำร้ายร่างกายฝ่าย ม. จะมีผลถึงกับ ม. ต้องใช้อาวุธปืนยิง ย่อมถือไม่ได้ว่าการที่ ม. ใช้อาวุธปืนยิงเป็นผลจากการทำร้ายร่างกายของฝ่ายจำเลยโดยผิดกฎหมาย จำเลยทั้งสองย่อมอ้างเหตุป้องกันกรณีที่จำเลยทั้งสองยิง ม. ได้ ทั้งก่อนที่จำเลยทั้งสองยิง ม. ม. จ่อยิงศีรษะ ส. ล้มทั้งยืน ยิง ร. ล้มลงกับพื้นยิง ป. ล้มลง ซึ่ง ป. ยืนอยู่ทิศทางเดียวกับจำเลยที่ 1 และ ช. กระสุนปืนไม่ถูกจำเลยที่ 1 แต่ถูก ช. พวกของ ม. สลับไป จำเลยทั้งสองจึงยิง ม. ทั้งปรากฏว่าขณะจำเลยทั้งสองยิง ม. อาวุธปืนที่ ม. ใช้อย่างมี

กระสุนปืนอยู่ทั้งในแม็กกาซีน 2 นัด และในลำกล้อง 1 นัด กระสุนในลำกล้องจะขัดลำกล้องหรือไม่อยู่นอกเหนือความคาดหมายของจำเลยทั้งสอง เป็นพฤติการณ์ที่จำเลยทั้งสองเห็นว่าหากจำเลยทั้งสองไม่ยิงก็อาจถูก ม. ยิงเอาได้ จำเลยทั้งสองจำต้องยิงเพื่อป้องกันให้พ้นจากการถูก ม. ยิง และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงทั้งพอสมควรแก่เหตุ การที่จำเลยทั้งสองยิง ม. เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยทั้งสองไม่มีความผิดฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่น ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68

(1.2) แม้เป็นเรื่องสำคัญผิดว่าจะมีภัยอันตรายเกิดขึ้นแก่ตน แต่ยังมีสิทธิป้องกันตัว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2550/2553 ขณะเกิดเหตุเป็นเวลากลางคืน จำเลยนอนในเปลที่ขนาบในนาุ้งเพื่อเฝ้าดูแลรักษาทรัพย์สินของตน เมื่อจำเลยเห็นรถยนต์แล่นผ่านเข้ามาใกล้ก็ใช้สปอตไลท์ส่องซึ่งจะทำให้ผู้ที่ผ่านมามีผู้เฝ้าดูแลอยู่ในบริเวณนั้น อันเป็นการกระทำเพื่อรักษาทรัพย์สินของตน แต่โจทก์ร่วมกลับขับรถแล่นเข้ามาบริเวณที่เกิดเหตุซึ่งมีโซถนนสาธารณะที่ใช้สัญจรทั่วไป แต่เป็นถนนทางเข้านาุ้งในยามวิกาลเวลาประมาณ 3 นาฬิกา แล้วชนรถจักรยานยนต์ของจำเลยซึ่งจอดอยู่หน้านาุ้ง ย่อมทำให้จำเลยตกใจกลัวและสำคัญผิดว่าเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงจากคนร้ายที่มุ่งเข้าทำร้ายตน การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงขึ้นฟ้าก่อนและยิงอีก 1 นัด ในระยะเวลาที่ใกล้ชิดต่อเนื่องกันขณะ ช. และโจทก์ร่วมกำลังเปิดประตูรถออกมา ย่อมทำให้จำเลยเข้าใจว่าผู้ที่อยู่ในรถมีอาวุธหากจำเลยเข้าเพียงเล็กน้อย จำเลยก็อาจได้รับอันตรายร้ายแรงได้ จึงเป็นการป้องกันตนให้พ้นจากภัยอันตรายที่จำเลยสำคัญผิดว่าจะเกิดขึ้นแก่ตนและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง อีกทั้งหลังจากจำเลยยิงปืนนัดที่สองไปแล้ว จำเลยก็วิ่งหลบหนีไปในทันทีโดยมิได้ยิงหรือทำร้ายโจทก์ร่วมหรือ ช. เข้าอีก ทั้งที่มีโอกาสเนื่องจากโจทก์ร่วมถูกกระสุนปืนได้รับบาดเจ็บและลงมาจากรถแล้ว การกระทำของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการกระทำพอสมควรแก่เหตุเพื่อให้ตนพ้นจากภัยอันตรายที่จำเลยสำคัญผิดว่าจะเกิดขึ้น อันเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายโดยสำคัญผิดตาม ป.อ. มาตรา 68 ประกอบมาตรา 62 วรรคแรก

(2) กรณีที่ไม่สามารถอ้างถึงเจตนาป้องกันตัวได้

เนื้อหาในส่วนนี้จะแสดงถึงเหตุการณ์จริงที่เคยเกิดขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าการกระทำแบบใดคือ การกระทำที่กฎหมายไม่ได้วางขอบเขตเอาไว้ให้สามารถทำได้แม้จะอ้างถึงเจตนาป้องกันตัว

(2.1) เมื่อภยันตรายที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของผู้อื่นหมดไปแล้ว จะอ้างเหตุป้องกันไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 900/2553 ผู้ตายเข้าไปลวนลามฉุดมือ ช. แต่มารดาด้งตัว ช. ไว้ได้ แล้ว ผู้ตายจึงเดินกลับไปที่รถจักรยานยนต์ ภยันตรายที่เกิดจากการกระทำของผู้ตายได้หมดไปแล้ว กรณีไม่ต้องด้วย ป.อ. มาตรา 68 ที่บัญญัติให้การกระทำโดยป้องกันจะต้องเป็นการป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นภยันตราย ซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันเป็นการละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง อย่างไรก็ดี การที่ผู้ตายเข้าไปลวนลาม ช. บุตรสาวของจำเลยถึงบ้าน เป็นการข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมและจำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายในแทบจะทันใดหลังจากถูกข่มเหงการกระทำของจำเลยเป็นการฆ่าผู้อื่นโดยบันดาลโทสะ

(2.2) ถ้าเป็นการสมัครใจเข้าทะเลาะวิวาท จะอ้างเหตุป้องกันตัวมิได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 864/2554 ในวันเกิดเหตุตอนเช้าเวลาประมาณ 10 นาฬิกา จำเลยที่ 1 มีเหตุชกต่อยกับผู้ตายมาก่อน มีอาจารย์เข้ามาห้ามแต่จำเลยที่ 1 กับพวกก็ยังคงไม่ยุติ ออกติดตามหากลุ่มของผู้ตายต่อไป แสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ 1 กับพวก ยังต้องการพบผู้ตายด้วยสาเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด มิฉะนั้นคงไม่ออกติดตามจนกระทั่งมาพบผู้ตายตอนเย็นจำเลยที่ 1 ก็เดินเข้าไปหาผู้ตายทั้งๆ ที่ก็ทราบดีอยู่แล้วว่าจำเลยที่ 1 กับผู้ตายมีเหตุทะเลาะวิวาทกันในตอนเช้า การเดินเข้าไปหาผู้ตายในลักษณะดังกล่าวนั้น ย่อมเล็งเห็นผลแล้วจะต้องเกิดเหตุทะเลาะวิวาทอย่างหนึ่งอย่างใดอย่างแน่นอน ดังนั้น จำเลยที่ 1 จึงไม่ควรเข้าไปหาผู้ตายก่อน เพราะผู้ตายก็ยังมีได้ทำอะไรจำเลยที่ 1 ส่วนเหตุการณ์ในตอนเช้ายุติไปแล้วไม่มีเหตุการณ์ใดๆ ที่จำเลยที่ 1 จะต้องเดินเข้าไปหาผู้ตายอีกการที่จำเลยที่ 1 เดินเข้าไปหาผู้ตายโดยมีอาวุธปืนติดตัวเตรียมพร้อมมาด้วยจึงไม่มีทางพึงเป็นอย่างอื่นนอกจากต้องการมีเรื่องกับผู้ตายอีก การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงเป็นการสมัครใจทะเลาะวิวาทกับผู้ตาย และเมื่อเป็นการสมัครใจวิวาทซึ่งกันและกันแล้ว การที่ผู้ตายยิงจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 1 ก็ยิงผู้ตายเช่นเดียวกัน จึงหาอาจอ้างว่าเป็นการป้องกันตัวได้ไม่ ดังนั้น จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดฐานฆ่าผู้อื่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 935/2554 การที่จำเลยพกมีดปลายแหลมไปตามหาผู้เสียหายที่บ้าน เพราะโกรธผู้เสียหายที่ไปทำร้าย ส. บุตรเขยจำเลย เมื่อผู้เสียหายได้ยินจึงเดินออกจากบ้าน แล้วต่างฝ่ายต่างเดินเข้าหากัน ผู้เสียหายชกต่อยจำเลยไป 1 ครั้ง ขณะเดียวกันจำเลยก็ใช้มีดปลายแหลมแทงผู้เสียหายหลายครั้ง ตามพฤติการณ์ดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยสมัครใจวิวาทกับผู้เสียหาย

จะอ้างเหตุว่าจำต้องกระทำเพื่อป้องกันตัวไม่ได้ การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1643/2554 ตามพฤติการณ์ที่ผู้ตายยื่นร้องตะโกนด่าอยู่หน้าบ้าน แล้วจำเลยที่ 2 ออกไปแย่งอาวุธปืนแล้วตีศีรษะผู้ตายโดยแรงทันที แม้ข้างศพผู้ตายจะมีมีดปลายแหลมตกอยู่โดยจำเลยที่ 2 อ้างว่าเมื่อแย่งอาวุธปืนจากผู้ตายแล้วผู้ตายชักอาวุธมีดจะแทงจำเลยที่ 2 แต่การที่จำเลยที่ 2 ตะโกนว่า "ทนไม่ไหวแล้วโว้ย" แล้ววิ่งเข้าไปแย่งอาวุธปืนจากผู้ตายอันมีลักษณะเหมือนจะทำร้ายผู้ตาย จึงมีสภาพเสมือนจำเลยที่ 2 สมครใจเข้าไปวิวาทกับผู้ตาย ไม่อาจยกเอาการป้องกันสิทธิของตนขึ้นอ้างเพื่อลบล้างความผิดของตนได้กล่าวคำหยาบเป็นเพียงคำพูดที่ไม่สมควรอาจยั่วให้รู้สึกเจ็บแค้นและโมโหเท่านั้น หาได้เป็นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง อันจะเป็นเหตุให้จำต้องกระทำเพื่อป้องกันตัวไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 483 - 484/2550 ก่อนเกิดเหตุจำเลยนั่งอยู่คนละโต๊ะกับผู้ตาย จำเลยเป็นฝ่ายเดินมาหาผู้ตายและถามผู้ตายถึงสาเหตุที่ห้ามจำเลยเข้าไปในร้านอาหารแห่งหนึ่ง จากนั้นจำเลยกับผู้ตายก็โต้เถียงกัน จนจำเลยตำรวจ ส. ต้องลุกขึ้นมานั่งร่วมโต๊ะกับผู้ตายและห้ามปรามไม่ให้จำเลยกับผู้ตายโต้เถียงกัน จำเลยจึงออกจากร้านเนื่องจากจำเลยตำรวจ ส. ร้องขอ หลังจากนั้นประมาณ 5 นาที จำเลยกลับมาใหม่และใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย และเล็งอาวุธปืนมายังจำเลยตำรวจเอก. จนจำเลยตำรวจ ส. ต้องเข้าไปแย่งอาวุธปืนจากจำเลย พฤติการณ์ของจำเลยแสดงว่าจำเลยยิงผู้ตายเนื่องจากจำเลยกับผู้ตายโต้เถียงกันอย่างรุนแรงและจำเลยยังโกรธแค้นอยู่ แม้จะได้ความว่าเมื่อจำเลยเดินออกจากร้านไปจำเลยตำรวจ ส. จะต่อว่าผู้ตายว่าเป็นผู้ใหญ่ไม่น่าใช้คำหยาบ และผู้ตายพูดว่า "พื้ ผิดไปแล้ว" ก็ตาม คำหยาบดังกล่าวก็เป็นเพียงคำพูดที่ไม่สมควรอาจยั่วให้จำเลยรู้สึกเจ็บแค้นและโมโหเท่านั้น หาได้เป็นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง อันจะเป็นเหตุให้จำเลยจำต้องกระทำเพื่อป้องกันตัวไม่แม้สิทธิป้องกัน แต่ถ้าวการป้องกันนั้นเกินสมควรแก่เหตุ ก็ยังคงมีความผิด ยังต้องรับโทษ เพียงแต่อาจได้รับโทษน้อยลง ตามมาตรา 69

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7940/2551 บ้านและบริเวณบ้านของจำเลยถือว่าเป็นเคหสถานที่ประชาชนทั่วไปย่อมเห็นว่าเป็นที่ปลอดภัยไม่ควรถูกรบกวนรบกวนเข้ามากระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย จำเลยไม่จำเป็นต้องหลบหนีและมีสิทธิที่จะป้องกันสิทธิของตนเพราะจำเลยเป็นผู้สุจริตหาต้องถูกบังคับให้ไปเสียจากเคหสถานของจำเลยซึ่งมีสิทธิที่จะอยู่อาศัยและเคลื่อนไหวโดยอิสระ หากจำเลยจำต้องหนีแล้วเสรีภาพของจำเลยก็จะถูกระงับกระเทือนผู้ตายขับรถเข้ามาในบริเวณบ้านของจำเลยเพื่อจะบังคับ ผ. ซึ่งเป็นบุตรสาวของจำเลยและเคยเป็นภริยาของผู้ตายให้ไปอยู่กับตัวกัน

เช่นเดิมแล้วเกิดโต้เถียงกันจำเลยพูดจาห้ามปราม ผู้ตายไม่ฟังและได้ลงจากรถพร้อมกับถืออาวุธมีด ยาว 12 นิ้ว เดินไปหาจำเลย จำเลยจึงวิ่งขึ้นไปบนบ้านหยิบเอาอาวุธปืนยาวกึ่งอัตโนมัติขนาด .22 ซึ่งเป็นอาวุธปืนที่จำเลยได้รับอนุญาตให้มีและใช้ ทั้งเป็นอาวุธปืนที่ปกติใช้ยิงนกหรือสัตว์ขนาดเล็กและมีแรงปะทะน้อยลงจากบ้าน เพื่อปรามมิให้ผู้ตายทำร้ายจำเลยหรือทำลายทรัพย์สินของจำเลยหรือ บังคับให้ ผ. ไปอยู่กับผู้ตาย โดยไม่มีกริยาอาการที่จะยังทำร้ายผู้ตายซึ่งถูก ผ. โอบกอดไว้ ดังนั้นจะถือว่าจำเลยมีเจตนาสมัครใจเข้าทะเลาะวิวาทกับผู้ตายหาได้ไม่ หลังจากนั้นสักครู่ผู้ตายสะบัดตัวหลุดและเดินเข้าหาจำเลยเพื่อทำร้ายจนห่างประมาณ 1 วา โดยมีอาวุธมีดยาวเช่นนี้เป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงแล้ว จำเลยย่อมมีสิทธิจะป้องกันเนื่องจากหากปล่อยให้ผู้ตายเข้ามาใกล้กว่านั้น โอกาสที่จะใช้อาวุธปืนยาวยิงเพื่อป้องกันตัวย่อมจะขัดข้อง การที่จำเลยใช้อาวุธดังกล่าวยิงไปที่ผู้ตายไป 1 นัด แต่ผู้ตายยังเดินเข้ามาหาจำเลยอีก จำเลยจึงยิงผู้ตายอีก 2 นัด ติดต่อกันผู้ตายจึงล้มลง นับว่าเป็นการพอสมควรแก่เหตุในภาวะและวิสัยเช่นนั้น แต่หลังจากผู้ตายล้มลงนอนหงายจำเลยยังเดินเข้าไปยิงผู้ตายอีก 2 นัด จึงเป็นการกระทำเกินสมควรแก่เหตุ จำเลยจึงมีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 21/2553 พุทธการณที่ผู้ตายทำร้าย ส. ล้มลงแล้วจะตามไปทำร้าย ส. อีก เมื่อจำเลยเข้าห้ามปราม ผู้ตายก็ใช้มีดแทงจำเลย ถือว่ามีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้าย อันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ส. และจำเลยแล้ว การที่จำเลยใช้ตามพร้าตีผู้ตายจนล้มลงนั้น เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อผู้ตายพยายามจะลุกขึ้นอีก แต่จำเลยใช้เท้าขวาเหยียบมือผู้ตายที่กำลังถือมีดอยู่แสดงว่าภัยอันตรายที่เกิดจากการกระทำของผู้ตายนั้น ถูกจำเลยควบคุมมิให้ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นอีกได้ ถือว่าภัยอันตรายที่จะเกิดแก่ ส. และจำเลยหมดไปแล้ว จำเลยไม่จำเป็นต้องทำร้ายผู้ตายอย่างใดอีก ดังนั้น การที่จำเลยใช้มือซ้ายจับคางผู้ตายใช้มือขวาซึ่งถือมีดเชือดคอผู้ตาย 1 ครั้ง และเมื่อผู้ตายยังดิ้นรนอยู่จำเลยยังเอามีดพกส่วนตัวของจำเลยอีกเล่มหนึ่งมาแทงผู้ตายถึง 2 แผลอีก นับเป็นการกระทำที่เกินสมควรแก่เหตุตาม ป.อ. มาตรา 69 เพราะหากจำเลยไม่เชือดคอผู้ตาย ผู้ตายก็คงไม่ถึงแก่ความตาย คดีจึงฟังไม่ได้ว่าการที่จำเลยฆ่าผู้ตายเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5904/2553 จำเลยใช้อาวุธปืนยิงสวนผู้เสียหายไปในทันทีทันใดในท่านอนตะแคง โดยไม่มีโอกาสเลือกยิงจุดสำคัญของร่างกายผู้เสียหาย เมื่ออาวุธปืนโดยสภาพย่อมเป็นอาวุธที่ใช้ทำอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ในทันทีทันใด ประกอบกับกระสุนปืนก็ถูกที่บริเวณใบหน้าซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญของร่างกาย การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงไปที่ผู้เสียหายในระยะใกล้ประชิดติดตัวก็ย่อมเล็งเห็นผลได้ว่ากระสุนปืนจะต้องถูกผู้เสียหายให้ได้รับบาดเจ็บเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ เมื่อผู้เสียหายไม่ถึงแก่ความตายสมดังเจตนาของจำเลย จำเลยจึงมีความผิดฐานพยายามฆ่าผู้เสียหาย หา

ใช้ไม่มีเจตนาฆ่า และเป็นเพียงความผิดฐานทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้ผู้เสียหายรับอันตรายสาหัส ไม่ อย่างไรก็ตามเมื่อจำเลยถูกผู้เสียหายใช้ไม้ตีทำร้ายก่อนซึ่งจำเลยย่อมมีสิทธิป้องกันตัวได้ แต่เมื่อไม่ ดังกล่าวมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 นิ้ว และเมื่อตีถูกจำเลยแล้วไม่ดังกล่าว ก็หักทันที อีกทั้งไม่ ปรากฏว่าผู้เสียหายจะกระทำการอย่างใดอื่นอีกที่สื่อแสดงให้เห็นอย่างแน่ชัดว่ามีเจตนาจะทำร้าย จำเลยเพิ่มเติมให้หนักขึ้นกว่าเดิม การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงสวนไปที่ผู้เสียหายในขณะนั้น โดยมี โอกาสที่จะหยุดยั้งการกระทำของผู้เสียหายได้โดยวิธีอื่นอีก พฤติการณ์ดังกล่าวย่อมถือได้ว่าการ กระทำของจำเลยไม่เป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุอันจะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตาม ป.อ. มาตรา 69 แต่เป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุตาม ป.อ. มาตรา 69

การเปรียบเทียบ ระหว่าง สมควร/เกิดกว่าเหตุ

กรณีมีปืนแล้วยิงคนตาย แบบไม่มีความผิดเลย ก็คือยิงเพื่อป้องกันสิทธิของตนเองหรือผู้อื่น ให้พ้น จากอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำไป พอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด ตามความใน ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๖๘

หลักเกณฑ์ของการป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมาย

(1) มีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย

เช่น มีคนมาปล้น มาจะฆ่า จะทำร้าย เป็นต้นระวาง หากเขามีสิทธิทำร้ายเราได้ เช่น พ่อมี สิทธิว่ากล่าว / ตีลูก เมื่อเราทำผิดบิดามารดาลงโทษเรา / ตีเรา ไม่ถือเป็นภัยอันตรายตามข้อ ๑ นี้ เราตอบโต้แล้วอ้างป้องกันไม่ได้ มีฎีกา ที่ ๔๒๙/๒๕๐๕ ว่าพระติลกศิษย์ ลูกศิษย์ตอบโต้ ฆ่าพระ ไม่ถือว่าเป็นป้องกันตัว กรณีเห็นเมียกำลังนอนกอดกับชายชู้ ถือเป็นภัยอันตรายที่มาละเมิดตามข้อ ๑ แล้วแต่ก็แยกว่า ถ้าภริยาจดทะเบียนสมรสกับเรา เราฆ่าชู้ ถือว่าเป็นการป้องกัน (ฎีกาที่ ๓๗๘/ ๒๔๗๙) แต่ถ้าภริยาไม่ได้จดทะเบียน ไม่ถือว่าเป็นการป้องกัน แต่อ้างบันดาลโทสะตามประมวล กฎหมายอาญามาตรา ๗๒ เพื่อให้ศาลลงโทษน้อยลงได้ (ฎีกาที่ ๒๔๙/๒๕๑๕) แม้จะมีภัยอันตราย ตามข้อ ๑ แล้วก็ตาม

แต่ผู้ที่อ้างป้องกันได้ จะต้องไม่มีส่วนผิดในการก่อให้เกิดภัยอันตรายดังกล่าวขึ้นด้วย คือ

(1.1) ไม่เป็นผู้ที่ก่อภัยขึ้นในตอนแรก ฎีกาที่ ๒๕๑๔/ ๒๕๑๙ จำเลยชกต่อยก่อน

แล้ววิ่งหนี เขาไล่ตามต่อเนื่องไม่ขาดตอน จำเลยยิงเขาตาย อ้างป้องกันไม่ได้

(1.2) ไม่เป็นผู้ที่สมัครใจเข้าวิวาทกัน ฎีกาที่ ๒๓๒๒/๒๕๒๒ จำเลยโต้เถียงกันคนตาย แล้วก็ทำหายกัน สมัครใจเข้าชกต่อยต่อสู้กัน แม้คนตายจะยิงก่อนแล้วจำเลยยิงสวนก็อ้างป้องกันไม่ได้

(1.3) ไม่เป็นผู้ที่ยินยอมให้ผู้อื่นกระทำต่อตนโดยสมัครใจ ให้เขาลองของคุณไสย คงกระพัน แล้วจะไปโกรธตอบโต้ภายหลังอ้างป้องกันไม่ได้

(1.4) ไม่เป็นผู้ที่ไปยั่วให้คนอื่นเขาโกรธก่อน เช่นไปร้องด่าพ่อแม่ ด่าหยาบคายกับเขาก่อน พอเขาโกรธมาทำร้ายเราเราก็ตอบโต้ เราอ้างป้องกันไม่ได้

(2) เป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง เช่น เขากำลังจะยิงเรา เราจึงต้องยิงสวน

ฎีกาที่ ๒๒๘๕ / ๒๕๒๘ จำเลยกับคนตายคุ้ยตกลงกันเรื่องแบ่งวัว จำเลยชวนให้ไปคุ้ยตกลงกันที่บ้านกำนัน คนตายไม่ยอมไป กลับชักปืนออกมาจากเอวจำเลยย่องเข้าไประดมยิงสวน ๑ นัด ถือเป็นการป้องกัน

ฎีกาที่ ๑๗๓๒ / ๒๕๐๙ คนตายชักมีดพกจากเอวมาถือไว้ แล้วเดินเข้ามาหาจำเลยระยะกระชั้นชิด จำเลยยิงสวน ๑ ที่ คนตายยังเดินต่อเข้ามาอีก จึงยิงสวน อีก ๑ ที่ล้มลงตาย เป็นการป้องกันตัวที่สมควรแก่เหตุ

ฎีกาที่ ๑๗๔๑ / ๒๕๐๙ คนตายจับมือถือแขนคู่หมั้นจำเลย พอจำเลยมาเห็นคนตายก้มหยิบมีดพริ้วที่วางใกล้ๆ ยาว ๑๒ นิ้ว ด้ามยาวอีก ๑๒ นิ้ว แสดงว่าคนตายจะทำร้ายทันทีเมื่อหยิบมีดได้ จำเลยใช้มีดฟันคนตายไป ๑ ที่ ถือเป็นการป้องกันพอแก่เหตุ

ฎีกาที่ ๑๖๙ / ๒๕๐๔ คนตายเมาสุราร้องทำหายจำเลยให้มาต่อสู้กันจำเลยไม่สู้ คนตายถือมีดดาบปลายแหลมลุยน้ำข้ามคลอง จะเข้าไปฟันจำเลยถึงในบ้าน จำเลยไม่หนีเพราะบ้านตัวเอง และใช้ปืนยิงสวนไป ๑ นัดขณะที่คนตายอยู่ห่าง ๖ ศอกถึง ๒ วา เป็นป้องกันพอสมควรแก่เหตุ ฎีกานี้วางหลักว่า ผู้รับภัยไม่จำเป็นต้องหลบหนีภยันตราย ก็อ้างป้องกันได้

(3) ผู้กระทำจำต้องกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนเองหรือผู้อื่น ให้พ้นภยันตรายนั้น

ข้อนี้ตามที่อธิบายข้างต้นไปแล้ว

(4) ต้องเป็นการกระทำป้องกันสิทธิที่ไม่เกินขอบเขต

ไม่เช่นนั้นจะเป็นการป้องกันที่เกินสมควรกว่าเหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๙ ไปซึ่งจะทำให้ยังมีความผิดอยู่

แล้วแต่พฤติการณ์แห่งคดีที่เกิดขึ้น

ฎีกาที่ ๘๒๒ / ๒๕๑๐ คนตายเป็นฝ่ายก่อเหตุก่อน จะเข้ามาชกต่อยทำร้ายจำเลยจำเลยจึงเอาปืนยิงลงพื้นดินไป ๑ นัด เพื่อขู่ให้คนตายกลัว แต่คนตายไม่หยุดกลับเข้ามาถ่มน้ำลายใส่แขนรัดคอแล้วแย่งปืนจำเลย จำเลยจึงยิงขณะชุลมุนนั้นไป ๑ นัด ตาย เป็นป้องกันที่พอสมควรแก่เหตุ ไม่มีความผิด

ฎีกาที่ ๙๔๓ / ๒๕๐๘ คนร้ายจงกระปือออกจากใต้ถุนบ้านแล้ว มีปืนลูกซองมาด้วยจำเลยร้องถามแล้ว คนร้ายหันป้อนมาทางจำเลยจำเลยยิงสวนทันที ศาลฎีกาบอกว่าคนร้ายหันป้อนมาแล้วอาจยิงได้ และถ้าจำเลยไม่ยิงคนร้ายก็อาจเอากะปือไปได้ เป็นป้องกันที่พอสมควรแก่เหตุ

ฎีกาที่ ๑๒๕๖ / ๒๕๓๐ คนตายบุกรุกเข้าไปฉุดลูกสาวในบ้านจำเลยเมื่อมารดาเด็กเข้าห้ามถูกคนร้ายตบหน้า แล้วจะฉุดพาลูกสาวออกบ้านจำเลยยิงไปทันที ๔ นัด เป็นป้องกันที่พอสมควรแก่เหตุ

ฎีกาที่ ๖๐๖ / ๒๕๑๐ คนตายเข้ามาชกจำเลย จำเลยล้มลง คนตายเจือมีดจะเข้าไปแทง จำเลยยิงสวน ถือเป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุเทียบกับ ฎีกาที่ ๒๗๑๓ / ๒๕๒๘ คนตายยื่นมีดอยู่ห่าง ๒ วา ยังไม่อยู่ในลักษณะพร้อมที่จะฟันทำร้ายจำเลย การที่จำเลยต่วนยิงคนตายไปก่อนเป็นป้องกันจริง แต่เกินสมควรแก่เหตุ

ฎีกาที่ ๔๕๔๔ / ๒๕๓๑ คนตายบุกรุกเข้าไปในบ้านจำเลยยามวิกาลเมื่อจำเลยได้ยินเสียงผิดปกติ คว่ำปืนลงมาดู คนตายยิงทันทีจำเลยยิงสวน เป็นป้องกันพอสมควรแก่เหตุ

ฎีกาที่ ๑๘๒ / ๒๕๓๒ ก.ถือไม้ไปที่บ้านจำเลย ร้องท้าทายให้จำเลยมาสู้กัน ก.เดินเข้าหาจำเลย จำเลยตกใจกลัวว่า ก. จะเข้ามาเอาไม้ตีทำร้าย จึงวิ่งไปเอาปืนแล้วเล็งยิงไปที่ขา ก. รวม ๓ นัด เมื่อรู้ว่กระสุนถูกที่ขา ก. จำนวน ๑ นัดจำเลยก็ไม่ยิงซ้ำ เป็นป้องกันที่พอสมควรแก่เหตุควรวินิจฉัยว่าเกินสมควรกว่าเหตุ

ฎีกาที่ ๒๙๘๓ / ๒๕๓๑ คนตายขับมอเตอร์ไซด์กลับบ้าน พบจำเลยระหว่างทางจำเลยพูดทวงหนี้ คนตาย คนตายโกรธเคืองต่อว่าจำเลย พร้อมเดินเข้าไปหาจำเลยด้วยมือเปล่าเพื่อจะทำร้าย ระยะห่างประมาณ ๑ วา จำเลยใช้ปืนยิง ๑ นัดเป็นป้องกันตัวจากการจะถูกทำร้าย แต่เกินกว่าเหตุเพราะคนตายมือเปล่า

ฎีกาที่ ๖๔ / ๒๕๑๕ ก. และ ข.มือเปล่าไม่มีอาวุธ เข้ารุมชกต่อยจำเลยจำเลยใช้ปืนยิง ในระยะติดพันกันนั้นรวม ๓-๔-๕ นัด จน ก. ตาย เป็นป้องกันจริง แต่เกินกว่าเหตุฎีกาที่ ๔๐๕ / ๒๔๙๐ จำเลยเฝ้าไร่พืชผัก คนตายเข้าไปในไร่เวลากลางวันเพื่อจะลักพืชผักจำเลยจึงใช้ปืนยิงคนตายเป็นป้องกันจริงแต่เกินกว่าเหตุ

ฎีกาที่ ๑๓๔๓ / ๒๔๙๕ ยิงคนร้ายขณะกำลังวิ่งหนีและพาเอาห่อของที่ลักขโมยไปด้วยโดยคนร้ายไม่ได้ทำอะไรแก่ตนเลยถือเป็นการป้องกัน แต่เกินสมควรแก่เหตุมาก

ฎีกาที่ ๒๙๔ / ๒๕๐๐ ยิงคนร้ายที่จู่กระบือในเวลากลางคืน ตรงนั้นมีคนโดยคนร้ายไม่ได้แสดงกริยาต่อสู้ เป็นป้องกันที่เกินสมควรกว่าเหตุ

ฎีกาที่ ๒๗๑๗ / ๒๕๒๘ คนตายเข้ามาลักลอบตัดข้าวโพดในไร่จำเลยในตอนกลางคืน โดยคนร้ายเอามีตมาด้วย แต่ขณะที่จำเลยมาเห็น คนตายยืนถือมีดห่างประมาณ ๒ วา ยังไม่อยู่ในลักษณะพร้อมที่จะฟันทำร้าย จำเลยต่วนยิงจึงเป็นการป้องกันที่เกินกว่าเหตุ

ฎีกาที่ ๑๘๙๕ / ๒๕๒๖ คนตายเมาสุรา เดินถือปืนตรงเข้าไปหาบิดาจำเลยพูดทำนองจะฆ่าบิดา จำเลยจึงสกัดกั้นยิงคนตายไปก่อน ๑ นัด แล้วกระโดดเข้าแย่งปืนคนตายมาได้ แต่กลับเอาปืนคนตายนั้นมายิงคนตายซ้ำอีก ๓ นัดจึงเกินกว่าเหตุ

ฎีกาที่ ๖๒๐ / ๒๕๓๒ คนตายถือมีดทำครัวบุกรุกเข้าไปในห้องจำเลยจะทำร้ายแต่การที่จำเลยใช้ปืนยิงคนตายถึง ๕ นัด เป็นการป้องกันเกินกว่าเหตุ

การเข้าบ้านผู้อื่นยามวิกาล

ฎีกาที่ ๓๘๖๙ / ๒๕๔๖ คนตายปืนเข้าบ้านจำเลยตอนกลางคืนโดยไม่ทราบสาเหตุที่ปืนเข้ามา เมื่อจำเลยตื่นมาเห็นยอมทำให้สำคัญผิดว่าคนตายเป็นคนร้ายและในขณะนั้นจำเลยยอมไม่อาจรู้ได้ว่าคนตายจะมีอาวุธหรือไม่ เพราะในห้องที่เกิดเหตุมืดมาก และเป็นเวลากะทันหัน หากจำเลยจะรอให้คนร้ายแสดงกริยาแล้วก็อาจจะถูกทำร้ายได้ การที่จำเลยใช้ปืนยิงไปเพียง ๑ นัด คนตายร้องและล้มลง และจำเลยมิได้ยิงซ้ำแต่อย่างใด จึงเป็นการป้องกันที่พอสมควรแก่เหตุ

กรณีมีผู้กระทำความผิดหลายคน

ฎีกาที่ ๖๐๗๗/๒๕๔๖ ขณะเกิดเหตุเป็นเวลากลางคืนมืดมากแล้ว จำเลยคนเดียวเข้าไปประจับเหตุไม่ให้กลุ่มคนตายเป็นชาย ๓ คน ดื่มสุราและร้องเพลงส่งเสียงดังภายในเขตวัด แล้วเกิดโต้เถียงกัน จำเลยถูกชาย ๓ คนรวมทำร้ายอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีโอกาสตอบโต้คืน และไม่อาจรู้ได้ว่าพวก ๓ คนมีอาวุธใดมาด้วยหรือไม่จำเลยชักปืนที่พกมาด้วยยิงไปเพียง ๑ นัด ถูกคนตาย ถือว่าป้องกันพอสมควรแก่เหตุไม่มีความผิด

ฎีกาที่ ๑๓๙๖ / ๒๕๑๔ ก.ใช้จอบตีทำร้ายจำเลยโดยจำเลยไม่ได้เป็นคนก่อเหตุก่อนถูกที่เหนือข้อศอกซึ่งยกขึ้นรับไว้ได้ จากนั้น ก.ยังใช้จอบฟันซ้ำอีก ๒ ที ถูกที่เหนือเข่าจนจำเลยล้มลง แล้วยังมีพวกของ ก. อีก ๒ คนถือขวานและมีดวิ่งเข้ามาด้วยกริยาแสดงให้เห็นว่าจะมาช่วย ก. เล่นงานจำเลยให้อยู่ จำเลยจึงใช้ปืนลูกซองสั้นยิงไป ๑ นัดในทันทีนั้นเอง เป็นการป้องกันตัวพอสมควรแก่เหตุไม่มีความผิด

กรณีแก๊ง ชุคนอื่น หยอกล้อคนอื่น

ฎีกาที่ ๕๗๕๘ / ๒๕๓๗ คนตายกับพวกถือสิ่งของคล้ายอาวุธปืน (ไม่ใช่ปืน) เดินเข้ามาหาจำเลยในเขตนาุ้งของจำเลยในเวลาค่ำคืน จำเลยร้องห้ามให้วางสิ่งของดังกล่าวแล้ว แต่คนตายกับพวกกลับจู่โจมเข้ามาใกล้ประมาณ ๒ - ๓ เมตร ย่อมมีเหตุให้จำเลยอยู่ในภาวะเข้าใจได้ว่าคนตายกับพวกจะเข้ามาทำร้ายและถือได้ว่าเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง การที่จำเลยใช้ปืนยิงไปทางคนตายกับพวก จึงเป็นการป้องกันที่พอสมควรแก่เหตุแล้ว ไม่มีความผิดแต่ควรระวังเรื่องหากภัยอันตรายมันผ่านพ้นไปแล้วด้วย

ฎีกาที่ ๔๕๔ / ๒๕๓๗ เริ่มแรกคนตายยกปืนเล็งมาทางจำเลยจำเลยไม่มีปืน จึงเข้าแย่งปืนกับคนตาย ปืนลั่น ๑ นัดแล้วปืนหลุดจากมือคนตาย การที่จำเลยยังไปเอามือตีโต้มาฟันคนตายในขณะนั้นอีก ไม่เป็นการป้องกัน เพราะภัยอันตรายที่จำเลยจะถูกปืนยิงมันผ่านพ้นไปแล้ว จำเลยไม่มีภัยที่จะต้องป้องกันอีก การที่จำเลยยังใช้มือฟันคนตายอีก เป็นความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา แต่เป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๒ ศาลใช้ดุลพินิจลงโทษมากน้อยเพียงใดก็ได้

ฎีกาที่ ๑๐๔๘ - ๑๐๔๙ / ๒๕๑๔ จำเลยเป็นตำรวจออกตรวจท้องที่พบผู้ตายกับพวกหลายคนถือไม้และท่อนเหล็ก จับกลุ่มกันอยู่ในยามวิกาล จึงเข้าไปสอบถามผู้ตายกับพวกกลับรุมทำร้ายตัวจำเลยจนศีรษะแตกล้มลง จำเลยชักปืนออกมาผู้ตายกับพวกเห็นดังนั้นก็พากันวิ่งหนี จำเลยจึงยิงไปทางพวกผู้ตายกระสุนปืนถูกผู้ตายทางด้านหลังถึงแก่ความตายการกระทำของจำเลยไม่เป็นป้องกัน เพราะภัยอันตรายที่เกิดแก่จำเลยได้ผ่านพ้นไปแล้ว แต่เป็นการกระทำผิดโดยบันดาลโทสะตาม ปอ.มาตรา ๗๒ ฎีกาที่ ๑๐๑๑ / ๒๕๓๓ ก. เข้าไปชกต่อยจำเลย ๒ ที แล้วก็ออกมา ไม่ปรากฏว่าจะมีการจะไปทำร้ายต่ออีก ภัยอันตรายที่จะป้องกันจึงผ่านพ้นไปแล้ว การที่จำเลยเอามือไปแทง ก. หลังถูกชกต่อยเล็กน้อยแยกกันไปแล้ว จึงไม่เป็นป้องกันตาม มาตรา ๖๘ แต่เป็นการกระทำผิดโดยบันดาลโทสะ ตาม มาตรา ๗๒

กรณีตอบโต้กันไปมา

ฎีกาที่ ๓๐๘๙ / ๒๕๕๑ เมื่อ ก. ไปร้องทำทนายจำเลยว่า (มีงออกมาต่อยกับภูตัวต่อตัวถ้าแน่จริง) แม้จำเลยไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนีก็ตาม แต่หากจำเลยไม่สมัครใจที่จะวิวาทหรือต่อสู้กับ ก. แล้ว จำเลยก็ชอบที่จะไม่ตอบโต้หรือออกไปพบ ก. ก็ได้ / แต่จำเลยกลับออกไปพบ ก. โดยพกปืนติดตัวไปด้วยแสดงว่าจำเลยสมัครใจเข้าวิวาทและต่อสู้กับ ก. และเข้าสู่ภัยโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจ แม้ ก. จะชักมีดออกมาจ้วงแทงจำเลยก็เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะวิวาทกัน จำเลยใช้ปืนยิงหรือใช้ไม้ตีตอบโต้ก็ไม่อาจอ้างป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมายได้

ฎีกาที่ ๑๐๖ / ๒๕๐๔ ผู้ตายเมาสุราร้องทำทนายจำเลยให้มาสู้กันแต่จำเลยไม่สู้ ผู้ตายก็ถือดาบปลายแหลมลุยน้ำข้ามคลองจะเข้าไปฟันจำเลยถึงในบ้าน แม้จำเลยจะเห็นผู้ตายอยู่ก่อนและอาจหลบหนีไปได้ แต่ก็ไม่มีความจำเป็นที่ผู้มีสิทธิครอบครองเคหสถานของตนจะต้องหนีผู้กระทำความผิดกฎหมาย ดังนั้นการที่จำเลยใช้ปืนยิงผู้ตาย๑ นัดขณะผู้ตายอยู่ห่างจากโรงจำเลย ๖ ศอกถึง ๒ วา นั้น ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อป้องกันชีวิตพอสมควรแก่เหตุตาม มาตรา ๖๘ แล้ว จำเลยจึงไม่มีความผิด

ฎีกาที่ ๑๘๒ / ๒๕๓๒ ก. ถือไม้เป็นอาวุธไปที่บ้านจำเลยและร้องทำทนายให้จำเลยออกมาตีกันจำเลยไม่ออกไปตามคำท้า ก.จึงเดินเข้ามาหาจำเลย จำเลยตกใจกลัวว่า ก. จะเข้ามาทำร้าย จึงวิ่งไปเอาปืนสั้นของสามีที่เก็บไว้ที่หัวนอนมาแล้วยิงไปที่ขา ก. รวม ๓ นัด เมื่อกระสุนถูกขา ก.๑ นัด จำเลยไม่ยิงต่อ การยิงของจำเลยดังกล่าวเพียงเพื่อยับยั้งไม่ให้ ก. เข้ามาทำร้ายจำเลยในบ้านเท่านั้น เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายและพอสมควรแก่เหตุ ไม่มีความผิด

ฎีกาที่ ๑๑๓๖ / ๒๕๒๙ ก. กับพวกกำลังดื่มสุราอยู่ในซอย เห็นจำเลยเดินมาหาว่าจำเลยถอดเสื้ออวดรอยสักได้เรียกจำเลยเข้าไปถามและช่วยกันรุมทำร้าย จำเลยวิ่งหนีมาถึง ๓ แยก หนีต่อไปไม่ทัน จึงได้หันกลับไปแล้วยกปืนขึ้นมายิง ก. ว่าอย่าเข้ามาถ้าเข้ามาจะยิง แต่ ก. ก็ไม่เชื่อ ยังทำท่าจะวิ่งเข้ามาทำร้ายจำเลยอีก จำเลยจึงใช้ปืนยิง ก.๑ นัด เป็นการป้องกันตัวโดยสมควรแก่เหตุ ไม่มีความผิด

เมื่อเห็นคนอื่นกำลังตกอยู่ในอันตราย

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๘ เรื่องป้องกันก็สามารถป้องกันสิทธิของคนอื่นที่กำลังจะได้รับอันตรายได้ด้วย ไม่เฉพาะแต่เรื่องของตัวเองแต่อย่างไรหากเราพบคนอื่นกำลังตกอยู่ในอันตราย ถือได้ว่าเราพบความผิดซึ่งหน้า เกิดขึ้นแล้ว ราษฎรอย่างเราก็มีสิทธิเข้าช่วยเหลือโดยอ้างสิทธิผู้อื่นตาม มาตรา ๖๘ นี้ก็ได้ หรือจะเข้าไปช่วยโดยอ้างว่าพบความผิดซึ่งหน้าแล้วเข้าจับกุมตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ และมาตรา ๘๓ ได้

ฎีกาที่ ๒๓๕๓ / ๒๕๓๐ วินิจฉัยว่า กรณีที่มีใช้ความผิดซึ่งหน้า ราษฎรไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะจับกุมผู้กระทำความผิดได้ เมื่อแปลความกลับก็จะได้ว่า หากเป็นความผิดซึ่งหน้าแล้ว ราษฎรเข้าจับกุมได้ ก็ตาม มาตรา ๗๙, ๘๐, ๘๓ และการเข้าไปจับกุมดังกล่าวก็ไม่ต้องแจ้งข้อหาให้คนร้ายทราบก่อนด้วยก็ได้ (ตามฎีกาที่ ๕๑๒/ ๒๔๘๐ และที่ ๓๑๙ - ๓๒๐ / ๒๕๒๑) และเมื่อเข้าไปจะจับกุมคนร้ายแล้ว หากคนร้ายขัดขืน เช่นว่า ชักปืนจะยิงสู้เราก็ยังโต้ตอบคนร้ายได้โดยอ้างป้องกันตาม มาตรา ๖๘ ได้อีก เพราะตาม มาตรา ๘๓ วรรคท้าย ให้อำนาจราษฎรที่เข้าไปจับคนร้ายที่ทำผิดซึ่งหน้าโดยสามารถใช้วิธีตอบโต้คนร้ายได้ตามสัดส่วนของภัยนั้นๆ

ฎีกาที่ ๘๕๓๔ / ๒๕๔๔ กลุ่มวัยรุ่นนํากําลังรุมทำร้าย ถ.จำเลยไปเจอ จึงได้ใช้อาวุธปืนที่มียิงขึ้นฟ้าเพื่อขู่มิให้กลุ่มวัยรุ่นนํากลุ่มรุมทำร้าย ถ.เมื่อจำเลยยิงขึ้นฟ้าครั้งที่ ๓ แล้ว ได้มีกลุ่มวัยรุ่นเข้ามาทูปที่ด้านหลังของจำเลยจนเป็นเหตุให้จำเลยล้มลงและกระสุนจากปืนของจำเลยได้ลั่นไปถูกคนตายเป็นการป้องกันที่พอสมควรแก่เหตุ จำเลยไม่มีความผิด

ข่าวที่เป็นประเด็นทางสังคม

(1) วิศวกร วัย 50 ปี ใช้อาวุธปืนยิงนักเรียนชั้น ม.4 อาการสาหัส หลังจากพาครอบครัว มารับประทานอาหาร และก่อนกลับ ถูกรถตู้ของนักเรียนจอดขวาง จึงตามไปหาเรื่อง จนมีปากเสียงกัน

เจ้าหน้าที่กู้ภัยเร่งปั๊มหัวใจ เพื่อยื้อชีวิต นักเรียนชาย อายุ 17 ปี ชั้นม. 4 ที่โรงเรียนชื่อดัง ของ กรุงเทพฯ ที่กำลังนอนหายใจวรินอยู่ หลังถูกยิงด้วยอาวุธปืน เข้าที่บริเวณราวมมซ้าย กระสุนฝังใน ก่อนจะถูกนำส่งโรงพยาบาลชลบุรี อาการสาหัส

ใกล้กันพบนายนายสุเทพ โภชนสมบูรณ์ อายุ 50 ปี อาชีพวิศวกร ยืนรอมอบตัว พร้อมมอบอาวุธปืน ขนาด 9 มม. ที่ใช้ก่อเหตุ ตำรวจจึงควบคุมไปสอบสวนที่สถานีตำรวจภูธรแสนสุข เพื่อนักเรียนที่มาด้วยกันให้การว่า ได้เช่ารถตู้มาเที่ยวที่บางแสน ขณะเดินทางกลับ ได้แวะหาซื้อปลาหมึกที่สะพานปลาอ่างศิลา แต่ไม่มีที่จอดรถ จึงจอดข้างถนน และยอมรับว่า จอดขวางทางรถยนต์คันที่ก่อเหตุ แต่รถกำลังจะออก จึงเกิดมีปากเสียงกันอย่างรุนแรง จนชายผู้ก่อเหตุ ชักอาวุธปืนออกมาข่มขู่ ทำให้เห็นท่าไม่ดี จึงให้รถตู้ขับออกไป พอรถยนต์ของผู้ก่อเหตุออกไปประมาณ 1 กิโลเมตร พวกตนขับไล่ตามมา และจอดรถเพื่อไปสอบถาม พอไปถึงรถ ผู้ก่อเหตุได้ยิงปืนออกมา 1 นัด กระสุนเข้าราวมมซ้ายของเพื่อนที่บาดเจ็บ จนล้มทั้งยืน

ด้านตำรวจสอบสวนนายสุเทพ ผู้ก่อเหตุ กล่าวว่า ตนพร้อมครอบครัว เดินทางมาเที่ยว และแวะกินอาหาร พร้อมภรรยา มารดาและหลานชาย เสร็จแล้วจะขับรถกลับบ้าน กลับมีรถตู้มาจอดขวางทาง ตนจึงให้รถตู้ขับเปิดทาง แต่รถตู้ไม่ยอม จนเกิดมีปากเสียงกันแต่สุดท้ายรถตู้ก็เปิดทาง ตนขับไปได้ประมาณ 1 กิโลเมตร เมื่อถึงบริเวณจุดเกิดเหตุ รถตู้ก็ขับประกบ เหมือนจะมาหาเรื่อง ตนเห็นมีวัยรุ่น อยู่เป็นจำนวนมาก จึงจอดรถ เพื่อให้คนช่วยระหว่างที่จอดรถลงมา พร้อมภรรยา กลุ่มวัยรุ่นจำนวนมาก ได้มาดึงมือภรรยาออกไป แล้วก็ผลักดันชนต่อยตนหลายครั้ง ตนโกรธมาก จึงคว้าปืนออกมาจากกระเป๋าถือ และยิงสวนไป 1 นัด ลูกเด็กในกลุ่ม อากาศสาหัสดังกล่าวนั้น ก็รอบตัวกับตำรวจ แล้วยังมาถูกกลุ่มวัยรุ่นชนต่อยอีก จนหน้าตาบวม จนกระทั่ง รถยนต์ตำรวจสายตรวจมา

ด้านพันตำรวจเอกเชี่ยวชาญ เพิ่มพูน ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรแสนสุข กล่าวว่า ขณะนี้ ต้องดำเนินคดีให้ความยุติธรรมทั้งสองฝ่าย และต้องรอดูอาการเด็กที่ถูกยิงสาหัสก่อนว่า พันชิตอันตรายหรือไม่ หากรอดชีวิต จะดำเนินคดีในข้อหาพยายามฆ่าไว้ก่อน และหากเสียชีวิต ก็ต้องดำเนินคดีในข้อหา ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ต่อไป

รูปภาพที่ 1 แสดงเจ้าหน้าที่กำลังช่วยชีวิตเด็กชายที่ถูกยิง

วิเคราะห์ประเด็นที่เกิดขึ้น

กรณีของชายอายุ 50 ปีใช้อาวุธปืนยิงวัยรุ่นอายุ 17 ปี ได้รับบาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิตในที่สุด (วิศวกรวัย 50 ถูกโจรุ่มชกแถมครอบครัวถูกล้อม ชกปืนยิงโดนหนุ่ 17 ดับ) ซึ่งผู้กระทำความผิดไม่ได้หลบหนี กระแสข่าวและบทสัมภาษณ์ของทั้งสองฝ่าย ให้ข้อมูลขัดแย้งกันโดยสิ้นเชิง

จำเลยสามารถอ้าง เหตุป้องกันตัวได้ โดยอ้างว่า กระทำความผิดอันเป็นการป้องกันสิทธิของตนเองหรือของผู้อื่นก็ได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68

พิจารณาข้อเท็จจริงประกอบกับพฤติการณ์ อายุ จำนวนคน และเพศของผู้กระทำความผิด ด้วย เนื่องจากอายุ จำนวนคน และเพศ ย่อมทำให้เกิดความกลัวอันตรายที่แตกต่างกัน ดังนั้น เมื่อมีคดีความเกิดขึ้น ส่วนใหญ่ไม่มีฝ่ายใดพูดความจริงทั้งหมดให้ศาลฟังครับ สุดท้าย ศาลจะชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานจากธรรมชาติของมนุษย์ วิสัยปกติของม วิสัยปกติของ มนุษย์ ที่มนุษย์พึงกระทำในภาวะสถานการณ์เช่นนั้น นอกจากนี้ผู้ที่อาจเหตุป้องกันตัวได้ นั้น จะต้องไม่เป็นฝ่ายร้ายหรือทำร้าย ไม่ใช่ฝ่ายที่ ก่ออันตรายขึ้น ไม่ใช่ฝ่ายที่สมัครใจร่วม ทะเลาะวิวาท และไม่ใช่ฝ่ายที่ยินยอมให้ผู้อื่นกระทำความผิดต่อตนเอง

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่อธิบายเรื่องการใช้อาวุธปืน เพื่อป้องกันตัว และพฤติการณ์ที่ถือว่าเลี้ยวหรือหนีการทะเลาะวิวาทแล้ว แต่ยังถูกอีกฝ่ายตามหาเรื่อง กรณีนี้สามารถอ้างเหตุ ป้องกันตัวได้ แต่การใช้อาวุธปืน ซึ่งเป็นอาวุธร้ายแรงเป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69 "ในกรณีที่บัญญัติ ไว้ในมาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ถ้าผู้กระทำได้กระทำไปเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็น หรือเกินกว่า กรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ศาล จะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับ ความผิดนั้นเพียงใดก็ได้แต่ถ้าการกระทำนั้นเกิดขึ้นจากความตื่นเต้น ความตกใจ หรือความ กลัว ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำก็ได้"

(2) จุดจบโจร! หนุ่มจัดร้านเพชรหาดใหญ่ เจอเจ้าของอดีต ตร.ยิงรวบันได้ดับ

รูปภาพที่ 2 แสดงหน้าร้านเพชรที่เกิดเหตุ

หนุ่มสงขลา หวังรวยทางลัด บุกจัดร้านเพชร รปภ.เข้าต่อสู้ คนร้ายทำท่าคล้ายจะชักอาวุธ เจ้าของร้าน
อดีตตำรวจคว่ำปืนยิงร่วงตกบันไดเสียชีวิตคาที่ ด้าน จนท.สันนิษฐาน อาจเป็นคนเดียวกับปล้นทอง 50 บาท
เมื่อ 2 วันที่ผ่านมา

เมื่อเวลา 02.00 น. วันที่ 26 ม.ค. 59 ร.ต.อ.จำลอง คงสวัสดิ์ ร้อยเวร สภ.หาดใหญ่ จ.สงขลา รับแจ้ง
เหตุมีคนร้ายบุกเดี่ยวจัดร้านวิพี จิวเวลรี่ ซึ่งเปิดเป็นร้านจำหน่ายเพชร พลอย ตั้งอยู่เลขที่ 1120 ปากซอย 28
ริมถนนเพชรเกษม เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จึงไปตรวจสอบพร้อม พ.ต.อ.ภาสกร กลั่นหวาน ผกก.สภ.
หาดใหญ่ พ.ต.อ.สุรพงศ์ กิตติธรากร พงส.ผทค. ตำรวจชุดสืบสวน ตำรวจพิสูจน์หลักฐาน และแพทย์
โรงพยาบาลหาดใหญ่ จนท.กู้ภัยพบร่างคนร้ายนอนเสียชีวิตตรงบันไดหลังปล้นร้านเพชรแล้วเจอเจ้าของร้านยิง
สวน

รูปภาพที่ 3 แสดงตำรวจและเหตุการณ์จำลองเหตุการณ์

ที่เกิดเหตุเป็นอาคารพาณิชย์ 3 ชั้น ชั้นล่างเปิดเป็นร้านจำหน่ายเพชร พลอย โดยบริเวณบันไดทางขึ้น
ชั้น 2 พบศพ นายสมศักดิ์ เพชรทอง อายุ 38 ปี ชาว ต.บ่อยาง อ.เมืองสงขลา คนร้ายถูกยิงด้วยอาวุธปืนขนาด
.38 เข้าตามลำตัวรวม 3 นัด นอนจมกองเลือดคาบันได ข้างศพพบถุงสีแดงภายในมีเครื่องประดับจำนวนหนึ่งที่
ถูกขโมยมา จากการสอบสวน นายวิชัย วรรณวงศ์ อายุ 68 ปี อดีตตำรวจ สภ.เมืองสงขลา (จำหมด ปตท.)
เจ้าของร้าน ซึ่งเป็นคนยิงต่อสู้คนร้าย ให้การว่า ขณะเกิดเหตุมีฝนตก คนร้ายขี่รถจักรยานยนต์ซูซูกิ สแมช สีน้ำ
เงิน ทะเบียน งนด 515 สงขลา พกกระเป๋าเป้ใบใหญ่มาด้วย 1 ใบ มาจอดหลังบ้าน จากนั้นปืนลูกกระบอกเหล็กกัน
กระเบื้องด้านหลังขึ้นไปขึ้นดาดฟ้า จัดประตูไม้เข้ามาภายในร้านขโมยเครื่องประดับจำนวนหนึ่งใส่ไว้ในถุงสีแดง
แต่โชคดีขณะเกิดเหตุ รปภ.ในร้าน ซึ่งนั่งอยู่ชั้น 2 เห็นคนร้ายก่อน จึงพยายามจะจับกุมตัวจนเกิดการต่อสู้ และ
ตะโกนให้เจ้าของร้านออกมาช่วย คนร้ายเห็นท่าไม่ดีจึงตะคอกเจ้าของบ้านและ รปภ.ไม่ให้ขัดขืน และขู่จะใช้
ปืนยิง โดยทำที่เอามือล้วงเอาอาวุธ ก่อนจะถูกเจ้าของร้านชักปืนยิง 3 นัด เพื่อป้องกันตัว ปรากฏว่ากระสุนถูก
คนร้ายกระเด็นตกบันไดเสียชีวิตคาที่ ตำรวจ สภ.หาดใหญ่ เข้าตรวจสอบร้านเพชรที่ถูกคนร้ายบุกปล้น

เบื้องต้น เจ้าหน้าที่ได้เก็บรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ โดยสันนิษฐานว่า คนร้ายน่าจะเป็นคนเดียวกับที่เคยก่อเหตุจู่โจมร้านทองรัตนมณี กวาดทองรูปพรรณไปได้ 50 บาท มูลค่ากว่า 9 แสนบาท เมื่อช่วง 2 วันที่ผ่านมา และย้ำใจหนักกับมาก่อเหตุจู่โจมร้านเพชร เนื่องจากพบว่าคนร้ายเตรียมการมาอย่างดี โดยพกพากระเป๋าสตางค์ใบใหญ่สำหรับใส่ทรัพย์สินทั้งไว้ข้างรถ 1 ใบด้วย.

รูปภาพที่ 4 แสดงบรรยากาศของเหตุการณ์ระหว่างการลงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่

วิเคราะห์ประเด็นที่เกิดขึ้น

เจ้าของร้านเพชรแห่งหนึ่ง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ใช้อาวุธปืนขนาด .38 ยิงใส่หัวขโมยที่ย่องเข้ามากลางดึกจนร่วงบันไดเสียชีวิต

กรณีมีโจรมาปล้นแล้วเข้ามาทำร้ายเรา ตรงนี้เราสามารถป้องกันตัวได้ แต่การป้องกันตัวนั้นต้องเพื่อให้เขาหยุดการกระทำ ตัวอย่างเช่นโจรเข้ามาจะทำร้ายเรา เราอาจจะยิงขา หรือ ยิงแขน เพื่อให้หยุดการกระทำ ถ้าทำไปโดยสมควรแก่เหตุตรงนี้ก็ถือว่าเป็นการป้องกันโดยชอบ ไม่มีความผิด แต่กรณีที่เข้าข่ายเป็นการกระทำที่เกินกว่าเหตุ เช่น คนร้ายได้ลักทรัพย์ไปแล้ว และอยู่ระหว่างหนีออกไป แทนที่จะยิงแขนขาโจรเพื่อให้หยุด แต่กลับไปยิงหมายเอาชีวิตของคนร้าย ตรงนี้ต้องถือเป็นเรื่องเกินกว่าเหตุ

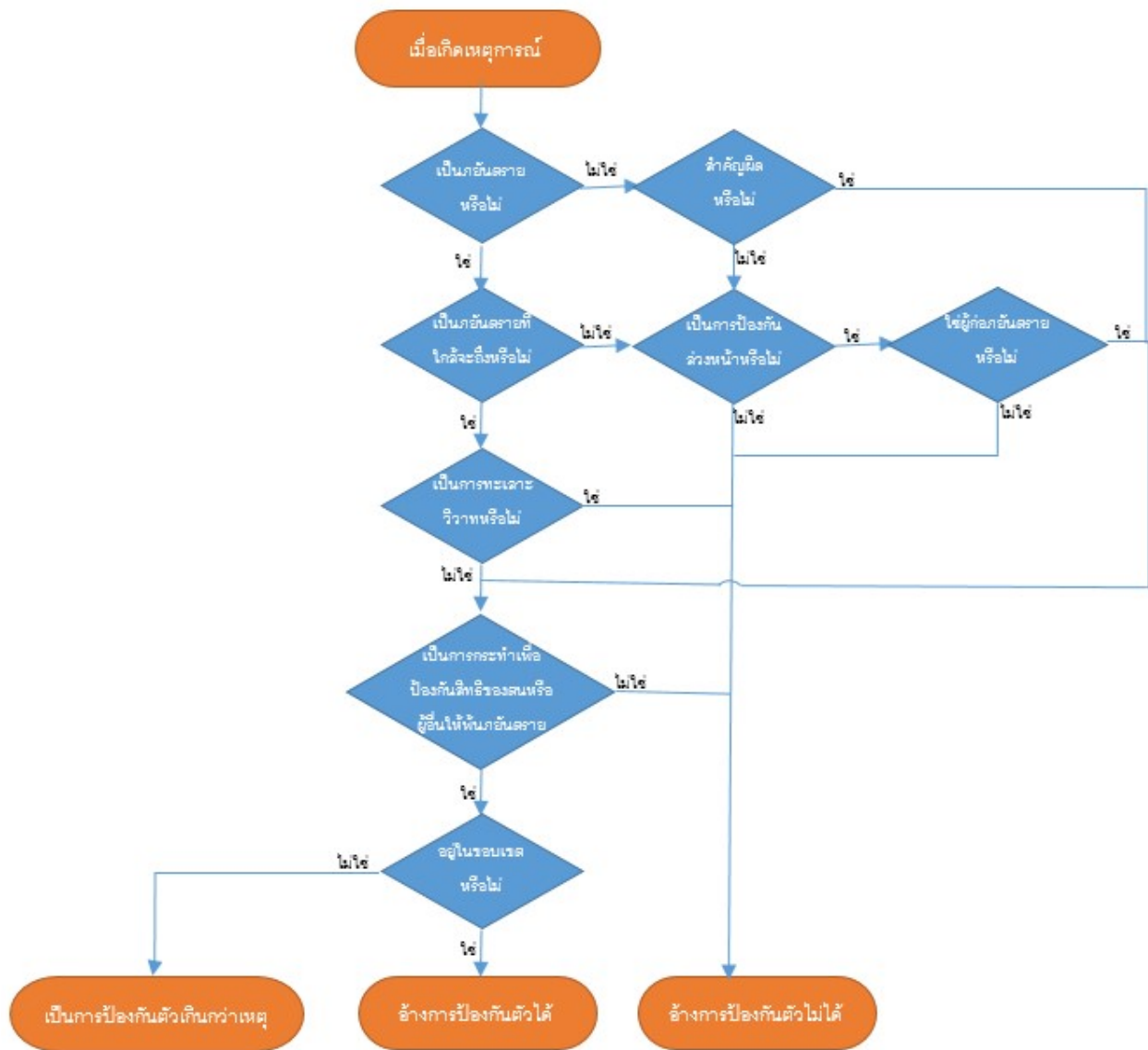
บทสรุป และ ข้อเสนอแนะ

การป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมาย ประการแรก คือ การป้องกันเมื่อมีภัยอันตรายซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายโดยที่เราไม่เป็นผู้ก่อภัยในตอนแรก ไม่ยินยอมให้ผู้อื่นกระทำโดยสมัครใจ และไม่เป็นผู้ที่ไปยั่วให้คนอื่นโกรธก่อน ประการที่สอง คือ การป้องกันตัวเมื่อมีภัยอันตรายใกล้จะถึง ประการต่อมา คือ การป้องกันเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือผู้อื่น ประการสุดท้ายคือ การป้องกันต้องไม่เกินกว่าขอบเขตที่กฎหมายตั้งไว้ ในทางกลับกันการกระทำที่เกินกว่าเหตุ คือ การป้องกันที่เกินสัดส่วนกับภัยอันตราย

หากผู้จำเลยดังกล่าวกระทำการป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ย่อมมีสิทธิอ้างการป้องกันตัว ทำให้ได้รับการละเว้นความผิด ซึ่งหากจำเลยกระทำการเกินกว่าเหตุ ก็จะทำให้ได้รับการลดโทษได้ หากเป็นกรณีนอกเหนือจากนั้น เช่น กระทำโดยประมาท บันดาลโทสะ ฯลฯ จะทำให้ได้รับการลดโทษหรือไม่แล้วแต่กรณี

บันดาลโทสะ คือ การกระทำที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้กระทำถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม และการถูกข่มเหงนั้นก่อให้เกิดการบันดาลโทสะ ซึ่งการบันดาลโทสะสามารถนำมาให้อ้างเพื่อเป็นเหตุลดโทษได้

แผนภาพประกอบการตัดสินใจ

รูปภาพที่ 5 แสดงแผนภาพประกอบการตัดสินใจ

บรรณานุกรม

- ข่าวช่อง8. (2560). ข่าว “วิศกรวัย 50 ปี โมโห!! รถตู้จอดขวางทาง ค้าปิ่นยี่งี้เก็ก ม.4 อาการสาหัส”, สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2560, จาก https://www.thaich8.com/news_detail/24908
- ฎีกา. (2560). ค้นหาคำพิพากษาศาลฎีกา, สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2560, จาก <https://www.deka.in.th/view-258466.html>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2560). จุดจบบโจร! หนุมังจ้ดร้านเพชรหาดใหญ่ เจอเจ้าของอดีต ดร.ย้งร่ว้งบันไดด้บ, สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.thairath.co.th/content/568078>
- นายเจมส์. (2560). ย้งให้ตาย ป้องกันตัวหรือเกินกว่าเหตุ, สืบค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.thairath.co.th/content/852773>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2560). สิทธิในการป้องกันตัว, สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2560, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AA%E0%>
- เวบไซต์จำหน่ายเครื่องป้องกันตัว. (2560). หลักเกณฑ์การป้องกันตัว, สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.thaibodyguard.com/index.php?lay=show>
- brutalcriminal. (2560). ป้องกัน (ม่มีความผิด ม่มีโทษ), สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2560, จาก <https://brutalcriminals.wordpress.com/%E0%B8%9>
- brutalcriminal. (2560). บันดาลโทษะ(เหตุลตโทษ), สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2560, จาก <https://brutalcriminals.wordpress.com/%E0%B8%9A%E0%B8%B1>
- brutalcriminal. (2560). จำเป็น (ม่มีความผิดแต่ได้รัยยกเว้นโทษ), สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2560, จาก <https://brutalcriminals.wordpress.com/%E0%B8%88%E0%B8%B3%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B9%87%E0%B8%99/>
- brutalcriminal. (2560). ความหมายกฎหมายอาญา, สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2560, จาก <https://brutalcriminals.wordpress.com/>

Hljack. (2560). *อาญามาตรา 69*, สืบค้นเมื่อ 18 พฤษภาคม 2560, จาก http://hijack-007.blogspot.com/2011/09/blog-post_4310.html

LAWPHIN. (2560). *ระบบคำพิพากษาและความเห็น*, สืบค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2560, จาก <https://www.lawphin.com/detail/law/pena.22>

Pakkha. (2560). *การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย*, สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2560, จาก <http://law.longdo.com/node/701>

Wichianlaw. (2560). *การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย*, สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2560, จาก http://wichianlaw.blogspot.com/2014/10/blog-post_2.html